

Claus per a desenvolupar l'aprenentatge autònom

Formador: Ernesto de los Reyes López (UPV)

Justificació:

Els estudiants que acaben els estudis universitaris en l'actualitat es quedaran al mercat laboral almenys fins a la dècada de l'any 2050. Els nous coneixements que hauran d'adquirir i utilitzar fins aleshores són absolutament impredecibles, però amb tota seguretat seran molts més i més amplis dels que adquireixin durant els seus estudis de grau o màster. Això explica i justifica la importància de desenvolupar, durant l'etapa universitària, les capacitats d'aprenentatge («aprendre a aprendre») de les matèries i disciplines de la seva titulació.

Davant d'aquesta evidència, el Reial decret 1393/2007, de 29 d'octubre, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments universitaris oficials, prescriu en l'annex I, secció_3, que s'han de garantir, com a mínim, un conjunt de cinc competències bàsiques. En el cas del grau, la cinquena d'aquestes competències requereix «que els estudiants hagin desenvolupat les habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia». En el cas del màster, requereix «que els estudiants tinguin les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant d'una manera que haurà de ser en gran mesura autodirigida o autònoma». Aquesta competència (aprendre de manera autònoma, sense l'ajuda o guia d'un professor o tutor) es configura mitjançant coneixements teòrics, coneixements procedimentals (mètodes d'aprenentatge) i estratègies d'aprenentatge que proporcionen la capacitat funcional d'aprendre. Tot i que part d'aquests components de la competència tenen caràcter general, però, la competència per aprendre una matèria o disciplina té un caràcter bàsicament específic i, per tant, s'ha de desenvolupar conjuntament amb l'aprenentatge del contingut d'aquesta matèria. Adquirir consciència dels coneixements i processos cognitius que fem servir per adquirir nous coneixements (que anomenem metacognició) i utilitzar estratègies d'aprenentatge adequades per a l'aprenentatge d'una matèria, proporcionen tant als estudiants com al professor eines poderoses en els processos d'ensenyament-aprenentatge. Aprendre a aprendre és reptador i motivador per a l'estudiant i res resulta més estimulant per a un professor, mentre ensenya a aprendre als seus alumnes, que observar que aquests mostren interès, participen a classe, s'esforcen i aprenen. Això fa la tasca docent valuosa i gratificant.

Objectius:

Que els professors participants desenvolupin coneixements i habilitats per poder ajudar els seus alumnes a aprendre la matèria que ensenya i a desenvolupar les capacitats per a l'aprenentatge autònom d'aquesta matèria.

Metodologia:

Amb un contingut eminentment pràctic, utilitza el mètode d'estudi de casos i la pràctica amb les idees proposades com a base per a la reflexió i l'aprenentatge. El treball en petits grups, la posada en comú dels resultats i el diàleg entre tots els participants, serveixen perquè cada participant descobreixi les oportunitats que els models i les estratègies proposats poden oferir per influir positivament en la motivació i l'aprenentatge dels seus alumnes en el seu propi entorn docent.

Continguts:

El taller s'organitza en dues sessions. Durant la primera, s'analitzen els coneixements, habilitats i estratègies de la competència per a l'aprenentatge autònom; el seu procés de desenvolupament i el marc de creences sobre la intel·ligència i l'aprenentatge en el qual es realitza aquest procés. A continuació, simulant al taller la classe d'un professor amb els seus alumnes, es treballa la competència per a l'aprenentatge autònom de la tasca docent. Per fer-ho, s'estudia un cas que planteja els problemes d'un professor universitari que inicia la seva tasca docent sense formació ni competència per aprendre a aprendre aquesta tasca. Aquest cas l'analitza el grup per identificar les condicions necessàries per desenvolupar la competència docent i evitar problemes de motivació i aprenentatge dels estudiants, i per reflexionar sobre aquesta qüestió. L'objectiu d'aquesta part del taller és que el professor compregui el concepte i els components de la competència per a l'aprenentatge autònom i els practiqui per al desenvolupament de la seva pròpia competència com a docent. A la segona sessió, els professors assistents traslladen els aprenentatges de la primera sessió al seu propi entorn docent i elaboren una descripció bàsica dels continguts teòrics, els mètodes, procediments i estratègies d'aprenentatge de la matèria o matèries que ensenyen. Es planteja el procés (ensenyament, entrenament-pràctica guiada i treball autònom), i les tasques i activitats d'aprenentatge perquè els seus alumnes puguin desenvolupar les habilitats d'aprenentatge de la seva matèria i es pugui avaluar el progrés realitzat durant el semestre. Finalment, s'estudia com dotar de valor per a l'estudiant aquest aprenentatge. L'objectiu d'aquesta sessió és que els professors desenvolupin un pla bàsic per integrar en la seva tasca docent el desenvolupament en els seus alumnes de la competència per a l'aprenentatge autònom de la seva matèria.

Competències:

Interpersonal: comprendre els factors que determinen la motivació i l'aprenentatge dels estudiants a l'aula.

Metodològica: utilitzar mètodes actius i estratègies d'aprenentatge orientats al desenvolupament de competències. Posar en pràctica estratègies a l'aula per a un aprenentatge autònom.

Planificació i gestió de la docència: alinear les metes i objectius dels estudiants amb les institucionals mitjançant el disseny i l'aplicació d'un programa docent orientat al desenvolupament de competències, en particular la competència per a l'aprenentatge autònom.